ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

Рўйхатга олинди:
№ БД–60230100–1.27
2021 йил "27" Август

"ТАСДИҚЛАЙМАН"
Р.И.Халмурадов
____
202_ йил "___" ______

ЯНГИ ТОЖИК АДАБИЁТИ ТАРИХИ
фанидан
ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	200 000	-Гуманитар ва санъат
таълим соҳаси:	230 000	-Гуманитар фанлар
Таълим шўъбаси, ихтисос.	60230100	-Филология ва тилларни ўқитиш: тожик тили

Фан/Коди модул ЕТАТМ30010 (бакалавриат/ магистратура)	Соли хониши 202_-202_	Семестри 6-7	ECTS-Кредитҳо 12
Фан/ **Намуди фан: Маҷбурӣ**	**Забони таълим** Ӯзбекӣ/Тоҷикӣ		**Ҳаҷми соатҳои ҳафтаина дарс 9**

1	**Номи фан**	**Машғулотҳои аудиторӣ (соат)**	**Таълими мустақил (соат)**	**Ҷамъи сарборӣ (соат)**
	Таърихи адабиёти навини тоҷик	135	225	360

2

I. Мазмуни фан

Мақсад ва вазифаҳои фанни «Таърихи адабиёти навини тоҷик» аз омӯзиши омилҳои асосии таҳаввул ва ташаккули адабиёти давраи шӯравии тоҷик, давраҳои инкишоф, равандҳои асосй, доираи мавзӯот, хусусиятҳои ғоявию бадей ва жанрй, инчунин ҳаёту эҷодиёти намояндагони барчастаи он иборат буда, баррасй намудан ва ба донишҷӯён пешниҳод кардани ҳолати аслии адабиёти давраи мавриди назар, бурду бохти он, ҳамчунин дастовардҳои имрӯзаи онмақсад ва мароми асосии ин фан аст.

Ҳадаф ва вазифаҳои фанни адабиёти навини тоҷик аз омӯзиши масъалаҳои зерин иборат аст; давраҳои адабиёти муосир ва зарурати омӯзиши онҳо, муҳимтарин равишҳои давраҳои инкишофи адабиёт, арзишҳои адабй – меъёри асосии шинохти воқеияти ҳаёти адабй, истиқлоли Ӯзбекистон ва зарурати бо диди нав омӯхтани адабиёти навини тоҷик.

II. ҚИСМАТИ АСОСИИ НАЗАРӢ (машғулотҳои маърузавӣ)

II.I. Ба таркиби фан мавзӯъҳои мазкур дохил мешавад:

Мавзӯи 1. Адабиёти давраи муборизаҳои ичтимой-сиёсй ва мафкуравй (1917-1929)

Инқилоби феврали соли 1917 ва акси садои он дар кишварҳои Туркистон ва аморати Бухоро. Шакли амалй гирифтани муборизаҳои истиқлолиятхоҳй. Шиддатёбии зиддиятҳои қадимиёну чадидҳо. Ташкилёбии «Мухторияти Туркистон» ва оқибатҳои фочианоки он. Шикасти ғояҳои миллй-озодихоҳй ва шакли дигари амалй касб кардани он. Афзоиши тазйиқҳои мафкуравии ҳизбй. Инқилоби Бухоро ва иштироки чадидҳо дар он. Оқибатҳои фочианоки ин инқилоб. Ташкилёбии республикаҳои мустақил. Таъсири воқеаҳои шиддатноки

давр ба вазъи адабӣ. Самарқанд ҳамчун маркази илму фарҳанги тоҷикон дар солҳои 20. Равишҳои асосии инкишофи назму насри ин давра ва вакилони он.

Мавзӯи 2. Ҳаёт ва эҷодиёти Садриддин Айнӣ.

Айнӣ симои бузурги адабиёти тоҷик. Зиндагиномаи Айнӣ. Мавқеи Айнӣ дар ташаккули насри тоҷикӣ. Хусусиятҳои асосии насри нависанда. Таваччҳҳ ба воқеияти замон ва таърих. Мавқеи назм дар эҷодиёти адиб. Айнӣ ва сарнавишти таърихии халқи тоҷик. Айнӣ адабиётшинос, мунаққид ва таърихнигор. Арзиши ғоявию бадеии осори Айнӣ. Дохунда» аввалин роман дар адабиёти тоҷик. Таъсири назарияи ичтимоигароии маҳз дар эҷоди ин асар. Повести «Марги судххр» ва мавқеи он дар насри тоҷик. Асарҳои «Исёни Муқаннаъ», «Қаҳрамони халқи тоҷик Темурмалик», «Чингизи асри XX» ва аҳамияти таърихии онҳо.

Мавзӯи 3. «Ёддоштҳо» ва мавқеи он дар адабиёти тоҷик.

Хусусиятҳои жанрии асар. Мазмун ва ғояи «Ёддоштҳо». Эҳёи нирӯи маънавӣ ва ҳофизаи таърихии халқ дар ин асар. Арзиши бадеию илмии «Ёддоштҳо». Мақоми Айнӣ аз дидгоҳи имрӯз. Саҳми устод дар инкишофи илму фарҳанги халқҳои тоҷику ӯзбек. Айнӣ ва роли мактаби адабии вай дар пайвандҳои адабии халқҳои тоҷику ӯзбек.

Мавзӯи 4. Абулқосим Лоҳутӣ ва аҳволу осори ӯ.

Сарнавишти инсонӣ ва адабии Лоҳутӣ. Давраҳои эҷодиёти шоир. Мазмун ва мундаричаи осори Лоҳутӣ. Хусусиятҳои жанрии осори шоир. Сиёсат дар тақдири инсонӣ ва шоирии Лоҳутӣ. Саҳми Лоҳутӣ дар инкишофи достони ҳамосӣ. Мавқеи Лоҳутӣ дар адабиёти тоҷик.

Мавзӯи 5. Зиндагиномаи Пайрав Сулаймонӣ.

Ҳаёт ва фаъолияти Пайрав Сулаймонӣ. Нахустин иқдомоти ҳ дар чодаи адабиёт. Муносибати танқиди расмӣ ба Пайрав ва эҷодиёти ҳ. Мазмун ва мундаричаи ғоявии осори Пайрав. Сиёсат ва қисмати шоирии Пайрав.

Мавзӯи 6. Адабиёти солҳои тазйиқи мафкуравӣ ва инкори суннатҳои адабӣ (1930-1940).

Ҳаёти сиёсӣ-чамъиятии давр ва таъсири он ба адабиёти бадей. Ташкили иттиҳодияи умумиттифоқии нависандагон. Ҳизбӣ ва қолабишавии адабиёти бадей. Пайгириҳои ғоявӣ аз дастурҳои ҳизбиву давлатӣ. Таҳти таъсири мафкураи абадқудрати коммунистӣ чудой аз суннатҳо ва ташаккули дидгоҳи номатлуб ба ҳофизаи таърихӣ. Методи реализми сотсиалистӣ ва мавқеи он дар тақдири таърихи адабиёти тоҷик. Солҳои куштору бадарғаи оммавӣ ва таъсири он ба тағйири куллии мазмуну мундаричаи ғоявии адабиёти бадей. Мавзӯъ, мундаричаи ғоявӣ ва хусусиятҳои жанрии адабиёти солҳои 30. Мавқеи С.Айнӣ дар адабиёти давр. Бозгашти Фитрат ба адабиёти тоҷик ва фочиаи он.

Воридшавии қувваҳои нави эҷодӣ ба майдони адабиёт. Шаклгирии адабиёти бачагон дар ин давр. Вазъи назм ва насри бачагонаи тоҷик дар ин марҳила. Хизматҳои Мирсаид Миршакар, Абулқосим Лоҳутӣ, Абдусалом Деҳотӣ дар инкишофи адабиёти кӯдакон. Ҷанги дуюми ҷаҳонӣ ва адабиёти тоҷик. Хусусиятҳои адабиёти давраи ҷанг. Мурочиат ба ҳофизаи таърихӣ. Адибони ҷанговари тоҷик.

Мавзӯи 7. Тарҷумаи ҳол ва мероси адабии Мирзо Турсунзода.

Тарчимаи ҳол ва зинаҳои аввали эҷодиёти шоир. «Қиссаи Ҳиндустон» ва мавқеи он дар сарнавишти шоирии Турсунзода. Лирикаи шоир. Достони «Ҷони ширин» ва масъалаҳои озодию истиқлоли миллӣ, сулҳу амнияти байни халқҳо. Турсунзода шоири драмнавис. Маҳдудиятҳои эҷодии шоир. Мақоми шоир дар таърихи адабу фарҳанги тоҷикон.

Мавзӯи 8. Ҷалол Икромӣ ва фаъолияти эҷодии ӯ.

Ҳаёт ва эҷодиёти нависанда. Мавқеи Айнӣ дар қисмати эҷодкории Икромӣ. Қиссаи «Ман гунаҳкорам» асари муҳими адиб. Мураккаботи руҳияи инсон ва ахлоқи ичтимой дар ин асар. Романи сегонаи адиб: «Духтари оташ», «Дувоздаҳ дарвозаи Бухоро», «Тахти вожгун». Хусусиятҳои бадеиву ғоявии қиссаи «Устоди ман, мактаби ман ва худи ман».

Мавзӯи 9. Сотим Улуғзода ва ҳаёту эҷодиёти ӯ.

Зиндагиномаи Сотим Улуғзода. Улуғзода мунаққид ва адабиётшинос. Мавзӯъ, мундарича ва хусусиятҳои бадеии насри нависанда. Улуғзода – драматург ва тарчумон. «Субҳи чавонии мо» асари саргузаштӣ. Чустучӯйҳои нависанда дар таҳқиқи мавзӯи таърих. Романҳои «Восеъ», «Фирдавсӣ», қиссаи «Ривояти суғдӣ» ва хикояи «Марги ҳофиз». Мавқеи Улуғзода дар адабиёти тоҷик.

Мавзӯи 10. Мирсаид Миршакар

Ҳаёт ва фаъолияти шоир. Мероси адабии Мирсаид Миршакар. Миршакар шоири бачагон. Мавқеи достони ҳамосӣ дар эҷодиёти шоир. Достони «Қишлоқи тиллой» - мазмуну мундарича ва бурду бохти он. Достони «Исёни хирад» ва хусусиятҳои бадеиву ғоявии он.

Мавзӯи 11. Аҳвол ва осори Раҳим Ҷалил.

Ҳаёт ва эҷодиёти нависанда. Оғози эҷодиёти Раҳим Ҷалил. Романҳои «Одамони ҷовид», «Шҳроб» ва мавзӯи асосии онҳо. Қиссаи «Маъвои дил» ва қиммати бадиеву таърихии он. Жанри ҳикоя ва мавқеи он дар эҷодиёти Раҳим Чалил. Хусусиятҳои бадеиву ғоявии ҳикояҳои нависанда.

Мавзӯи 12. Фотеҳ Ниёзӣ.

Ҳаёт ва фаъолияти эчодии нависанда. Оғози эчодиёти адиб. Мавзӯи ҷанг дар осори адабии нависанда. Романи «Вафо» ва хусусиятҳои ғоявию бадеии он.

Қиссаҳои нависанда ва мавзӯи асосии онҳо.

Мавзӯи 13. Даврони бозгашт ва эҳё дар адабиёти тоҷик. (Охири солҳои 50 то имрӯз).

Хусусиятҳои хоси инкишофи адабиёти ин давра. Равишҳои асосии назму наср. Хидматҳои Мӯъмин Қаноат, Лоиқ Шералӣ ва Бозор Собир дар инкишофи шеъри ин давра. Инкишофи насри бадеии тоҷик ва хусусиятҳои асосии он. Тамоюлоти асосии адабиёти тоҷик дар ин давра.

Мавзӯи 14. Ҳаё ва фаъолияти эҷодии Мӯъмин Қаноат.

Сарнавишти инсонӣ ва шоирии Муъмин Қаноат. Лирика ва мақоми он дар эҷодиёти шоир. Муъмин Қаноат шоири достонсаро. Достони «Сурӯши Сталинград» ва арзиши бадеии он. Ҳақиқати зиндагӣ ва тахайюлоти бадей дар достони «Гаҳвораи Сино». Саҳми Мӯъмин Қаноат дар пешрафти шеъри муосири тоҷик.

Мавзӯи 15. Рӯзгор ва осори Фазлиддин Муҳаммадиев.

Фазлиддин Муҳаммадиев - рӯзнманигор. Мавзӯъ ва мундаричаи ҳикояҳои «Роҳ», «Даъво», «Мактуби дӯст», «Савдои умр», «Сози мунаввар», «Рӯзи дафни усто Оқил», «Хиёбони Нодир» ва ғайра. Муҳимтарин хусусиятҳои ҳикояҳои Фазлиддин Муҳаммадиев. Фазлиддин Муҳаммадиев устоди тасвири психологӣ. Ифодаи ин усули тасвир дар қиссаи «Одамони кӯҳна», романи «Палатаи кунчакӣ» ва қиссаҳои «Шоҳии япон», «Варта». «Палатаи кунчакӣ» - романи амал ва андеша. Фазлиддин Муҳаммадиев драманавис ва мутарчим. Мавқеи нависандагии Фазлиддин Муҳаммадиев ва сабки эҷодии ӯ.

Мавзӯи 16. Тасвири психологӣ ва проблемаи ахлоқи иҷтимоӣ дар эҷодиёти Ф.Муҳаммадиев

Ф. Муҳаммадиев устоди тасвири психологӣ. Ифодаи ин усули тасвир дар қиссаи «Одамони кӯҳна», романи «Палатаи кунчакӣ» ва қиссаҳои «Шоҳии япон», «Варта». «Палатаи кунчакӣ» - романи амал ва андеша. Ф.Муҳаммадиев драманавис ва мутарчим. Мавқеи нависандагии Ф.Муҳаммадиев ва сабки эҷодии ӯ.

Мавзӯи 17. Бозор Собир шоири навовар ва навпардоз.

Тафсири аввалин Маҷмӯаи шеърҳои Бозор. Бозор шоири тасвиргар ва хаёлпардоз. Қиёси такомули ҳунарии Бозор дар заминаи Маҷмӯаҳои «Пайванд», «Оташбарг», «Гули хор», «Мижгони шаб», «Офтобниҳол», «Бо ҷамидан, бо ҷашидан» ва «Ҷашми сафедор». Сабки хоси Бозор дар шеъри муосир. Мавқеи шеъри Бозор дар назми имрӯзаи тоҷик ва форсизабонон.

Мавзӯи 18. Лоиқ Шералӣ ва сарнавишти шоирии ӯ.

Зиндагиномаи Лоиқ Шералӣ. «Модарнома»-и Лоиқ. Лоиқ шоири ошиқ: ошиқи зиндагӣ, маслаки ҳ ишқи ғаризӣ. Қаҳрамони лирикии ашъори Лоиқ. Ишқ аз назари Лоиқ Шералӣ. Ҳадафи Лоиқ аз ишқи озод. Масаъали худшиносии миллӣ дар ашъори шоир. Моҳияти фалсафии ашъори Лоиқ.

Сабақи таърих аз нигоҳи шоир. Нерӯи шоирии Лоиқ. Мушкилоти анъана ва навоварӣ дар ашъори суннатии ӯ. Маҷмӯаи «Фарёди бефарёдрас» ифодагари орзуву омоли идеалии эҷодкор. Мавзӯъҳои ҷовидонаи ҳаёт ва мамот дар ашъори шоир. Лоиқ ва шеъри нав. Мавқеи Лоиқ дар назми кунунии тоҷикӣ ва форсӣ.

Мавзӯи 19. Тарҷумаи ҳол ва фаъолияти эҷодии Сорбон

Сорбон, аҳвол ва осори ӯ. Ҳикоя ва повестҳои нависанда. Хусусиятҳои асосии эҷодиёти ӯ. Назари танқид ба эҷодиёти нависанда. Романҳои Сорбон: «Чӯғӣ», «Буд набуд...», «Дашти морон».

Мавзӯи 20. Рӯзгор ва осори Юсуф Акобиров

Ҳаёт ва фаъолият эҷодии ЮсуфАкобиров. Ҳикоя ва повестҳои нависанда. Назари танқид ба эҷодиёти адиб. Мавзӯъ ва мундариҷаи повестҳои «Баъде, ки осиё бозмонд» ва «Мунира». Романҳои нависанда, муваффақият ва камбудиҳои онҳо.

Мавзӯи 21. Саттор Турсун ва фаъолияти эҷодии ӯ.

Ҳаёт ва фаъолияти эҷодии Саттор Турсун. Маҷмӯаи «Дили гарм» ва хусусиятҳои асосии он. Мавқеи жанри ҳикоя дар эҷодиёти Саттор Турсун. Қиссаҳои Саттор Турсун: «Сукути қуллаҳо», «Зиндагӣ дар домани талҳои сурх», «Пайванд», «Мегӯянд, ки модарам». Романҳои Саттор Турсун: «Се рӯзи як баҳор», «Садама» ва мазмуну мундариҷаи онҳо. Мавқеи навиштаҳои Саттор Турсун дар насри имрӯз.

Мавзӯи 22. Ӯрун Кӯҳзод.

Хати зиндагии Ӯрун Кӯҳзод. «Як сару сад хаёл» ва нахустмаҷмӯаи ӯ - «Сареву савдое». Мақоми ҳикояи психологӣ дар эҷодиёти Кӯҳзод. Қиссаи «Роҳи ағба» ва моҳияти он. «Писандара», «Кини хумор» ва «Андешаҳо дар танҳоӣ» - қиссаҳои ахлоқӣ. «Як рӯзи дароз, рӯзи бисёр дароз» - қиссаи андеша ва орзу. Нахустин романи Кӯҳзод «Ҳам кӯҳи баланду ҳам шаҳри азим».

Мавзӯи 24. Гулрухсор Сафиева шоира ва адибаи тоҷик.

Сарнавишти инсонӣ ва шоирии Гулрухсор. Аввалин Маҷмӯаи ҳ «Бунафша» ва оҳанги хоси шеъри ҳ. Мазмун ва мундариҷаи Маҷмӯаҳои дигари шоира: «Хонаи падар», «Дунёи дил», «Оташи суғд», «Шабнам», «Руҳи Бохтар», «Қасидаи кӯҳистон». Гулрухсор ва шеъри пешин. Романи адиба «Занони Сабзбаҳор». Ашъори солҳои охири Гулрухсор. Мавқеи Гулрухсор дар шеъри имрӯз.

Мавзӯи 25. Абдулҳамид Самад ва тарҷумаи ҳоли ӯ.

Оғози фаъолияти эҷодӣ. Мавзӯи инсону одамгарӣ дар достону қиссаҳои адиб. Қиссаи «Косаи давр» ва мавқеи он дар эҷодиёти адиб. Маҷмӯаи қисса ва достонҳои «Аспи бобом». Қиссаи «Маҳбас» ва хусусиятҳои бадеию арзиши

ичтимоии он.

Мавзӯи 26. Фарзона. Зиндагинома ва осори ӯ.

Фарзона шоираи навпарвоз. Хусусиятҳои бадеиву ғоявии Мачмӯаи «Шабохуни барқ». Сабк ва услуби ашъори Фарзона. Падидаҳои нави мазмуниву услубй дар ашъори шоира. Фарзона ва шеъри муосири Эрон.

Мавзӯи 27. Баҳманиёр (Начмиддин Арабов).

Баҳманиёр шоири тозаназар. Нахустин мачмӯаи Баҳманиёр «Ишқи Сайёд». Хусусиятҳои ғоявии ҳикояҳои адиб. Тасвирҳои рамзй дар ҳикояҳои нависанда. Китоби пурмҳҳтавои Баҳманиёр «Дуди ҳасрат». Мақоми тасвиргарй дар навиштаҳои адиб. Қиссаи «Зарринаи зарнигор» ва мавзӯю мундаричаи он. Қиссаи «Санг ва сабӯ» ва моҳияти ғоявии ин қисса. Арзиши ҳунарии навиштаҳои Баҳманиёр.

Мавзӯи 28. Вазъи адабиёти тоҷик дар солҳои охир.

Вакилони барҷастаи ин ҳавзаи адабӣ. Фаъолияти эҷодӣ ва хусусияти муҳимтарини эҷодиёти онҳо. Фаълоияти эҷодии ширинбунёд. Фаълоияти эҷодии Муҳаммадзамони Солеҳ. Ҳикояи Муҳаммадзамони Солеҳ. “Ардабирафнома ё сояҳои шикаста”, романи “Девори Хуросон” ва хусусиятҳои муҳими он.

III. Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулоти амалӣ

Мавзӯъҳои машғулоти амалй аз рӯи фанни мазкур дар қарори зайл аст:

1. Хусусиятҳои ғоявию мундариҷавӣ ва жанрии “Ёддоштҳо”
2. “Қаҳрамони халқи точик Темурмалик” қиссаи таърихии С. Айнй.
3. Саҳми Айнй дар инкишоф ва рушди жанрҳои анъанавии классикй: ғазал, мухаммас, қасида , маснавй ва достон
4. Хусусияти ғоявию бадеии ашъори Пайрав Сулаймонй.
5. Хусусиятҳои ғоявӣ – бадеӣ ва мазмуниву мундариҷавии ашъори Лоҳутӣ.
6. Абулқосим Лоҳутй ва ташаккули назми муосири точик
7. Фаъолияти шоирӣ ва нависандагии Абдусалом Деҳотӣ
8. Ҳаёт ва эҷодиёти Раҳим Ҷалил
9. Ҷалол Икромӣ ва идомаи анъанаи романнависӣ
10. Трилогияи Чалол Икромй – “Духтари оташ”,”Дувоздаҳ дарвозаи Бухоро”, “Тахти вожгун” ва проблемаи таҳавввули сегонанависй дар адабиёти точик
11. Мавқеи достон дар эҷодиёти М.Турсунзода.
12. Маҳорати шоирии М.Турсунзода.
13. Мазмуну мундариҷаи ашъори Ҳабиб Юсуфӣ
14. Фаъолияти эҷодии Фотеҳ Ниёзӣ

15.Таҳлили ғоявии достонҳои М.Турсунзода
16.М.Миршакар ва фаъолияти шоирии ӯ
17.Сотим Улуғзода ва таърихият дар осори ӯ.
18.Тасвири психологӣ ва проблемаи ахлоқи ичтимоӣ дар эҷодиёти Ф.Муҳаммадиев
19.Инкишофи жанри достони манзум дар эчодиёти М. Қаноат.
20.Мӯъмин Қаноат ва шеъри муосири тоҷик.
21.Инкишофи жанри достони манзум дар эҷодиёти М. Қаноат.
22.Мавқеи ҳикоя дар осори Ҳаким Карим, Пӯлод Толис ва Раҳим Чалил
23.Саҳми Фазлиддин Муҳаммадиев дар пешрафти насри бадеии тоҷик.
24.Повести “Варта” ва мавқеи он дар осори Фазлиддин Муҳаммадиев.
25.Таҳлили образҳои таърихӣ дар насри С.Улуғзода
26.Масъалаи ахлоқи иҷтимоӣ дар насри Ф.Муҳаммадиев
27.Таҳлили ғоявии повести “Авроқи рангин” ва романи “Гузашти айём”-и Ҷумъа Одина
28.Мазмуну мундариҷаи ғоявии ашъори Лоиқ Шералӣ
29.Сорбон ва маҳорати эчодии ӯ. Таҳлили повест ва романҳои нависанда
30.Бозор Собир ва маҳорати шоирии ӯ.
31.Хусусияти ғоявию бадеии ашъори Гулрухсор
32.Гулрухсор Сафиева ва насри бадеӣ.
33.Хусусияти ғоявию бадеии насри Урун Кӯҳзод
34.Таҳлили ашъори мунтахаби Аскар Ҳаким, муайян кардани арзиши бадеии онҳо
35.Мундариҷаи ғоявӣ ва бадеият дар ашъори Гулназар
36.Фаъолияти эҷодии Меҳмон Бахтӣ
37.Мундариҷаи ғоявии ҳикоя ва повестҳои Абдулҳамид Самад
38.Мазмуну мундариҷаи ғоявии насри Баҳманёр
39.Ҳаёт ва фаъолияти эҷодии Баҳром Фирӯз
40.Мазмуну мундариҷаи ашъори Камол Насрулло
41.Мундариҷаи ғоявии ашъори Абдуҷаббор Қаҳҳорӣ
42.Таҳлили ғоявии ҳикояҳои Адаш Истад
43.Фаъолияти эҷодӣ ва мундариҷаи насри Сайф Раҳимзо
44.Маҳорати шоирии Фарзона
45.Ширин Бунёд ва фаъолияти эҷодии ӯ.

Машғулоти амалӣ дар аудиторияи бо мултимедия ва видеопроектор жиҳозонида шуда ба як гурӯҳи академикӣ як омӯзгор гузарониданаш лозим аст. Истифода намудани усул ва методҳои нав ва технологияи педагогӣ-инноватсионӣ гузаронида шавад ба мақсад мувофиқ мебошад.

IV. Таълими мустақилона ва корҳои мустақилона

Аз рӯи фанни мазкур мавзӯъҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

1. Фаъолияти илмии Садриддин Айнӣ.
2. Мавқеи реализми танқидӣ дар қиссаи «Марги судхӯр»
3. Ҳунари шоирии Садриддин Айнӣ.
4. «Чаллодони Бухоро» ҳамчун асари таърихӣ - бадей
5. Хусусиятҳои ғоявию мундаричавӣ ва жанрии «Ёддоштҳо».
6. «Қаҳрамони халқи тоҷик Темурмалик» - қиссаи таърихӣ.
7. Мазмун, мундарича ва аҳамияти таърихии «Марги судхур».
8. Хусусиятҳои ғоявӣ-бадей ва мазмуниву мундаричавии ашъори то инқилобии Абулқосим Лоҳутӣ.
9. Трилогияи Ҷалол Икромӣ.
10. Мавқеи романи «Духтари оташ» дар эҷодиёти Ҷалол Икромӣ.
11. Қиссаи «Ман гунаҳкорам» - и Ҷалол Икромӣ ва хусусиятҳои мазмунӣ ва мундаричавии ин асар.
12. Мирзо Турсунзода ва шеъри муосири тоҷик.
13. Мавқеи достони хамосӣ дар осори Мирзо Турсунзода.
14. Мавзӯи Ватан ва ватандӯстӣ дар ашъори Ҳабиб Юсуфӣ.
15. Мавқеи жанри ҳикоя дар осори Ҳаким Карим.
16. Мавқеи жанри ҳикоя дар осори Раҳим Чалил.
17. Сотим Улуғзода ва тамоюлоти таърихият дар романи «Восеъ».
18. «Субҳи чавонии мо» асари ёддоштӣ-мемуарӣ.
19. Мавқеи романи «Фирдавсӣ» дар осори Сотим Улуғзода.
20. Мӯъмин Қаноат ва шеъри муосири тоҷик.
21. Мавқеи жанри достон дар эҷодиёти Мӯъмин Қаноат.
22. Мавқеи жанри ҳикоя дар осори Пӯлод Толис.
23. Саҳми Фазлиддин Муҳаммадиев дар пешрафти насри бадеии тоҷик
24. Повести «Варта» ва мавқеи он дар осори Фазлиддин Муҳаммадиев.
25. Мавқеи жанри ҳикоя дар эҷодиёти Фазлиддин Муҳаммадиев.
26. Талқини мавзӯи ҳангома (криминалистика) дар осори Фазлиддин Муҳаммадиев.
27. Ҳикояи «Сози мунаввар» ва мазмуну мундаричаи ғоявии он.
28. Лоиқ Шералӣ ва назми муосири тоҷик.
29. Мачмӯаи «Модарнома» ва махсусиятҳои ғоявии он.
30. Мачмӯаи «Офтобборон» ва хусусиятҳои мазмуниву бадеии он.
31. Талқини мавзӯи ичтимой- ахлоқӣ ва фалсафаи ҳастӣ дар мачмӯаи

	«Фарёди бефарёдрас» 32. Мавзӯи худшиносии миллӣ ва худогоҳии таърихӣ дар маҷмӯаи «Фарёди бефарёдрас» 33. Анъана ва навоварӣ дар ашъори Лоиқ. 34. Мавқеи жанри ғазал ва доираи мавзӯоти он дар осори Лоиқ Шералӣ. 35. Лирикаи ишқии Лоиқ Шералӣ. 36. Бозор Собир шоири навпардоз. (Дар асоси ашъори маҷмӯаҳои «Гули хор», «Бо ҷамидан, бо чашидан», «Чашми сафедор») 37. Романи «Сукути қуллаҳо» - и Саттор Турсун ва мазмуну мундариҷаи ғоявии он. 38. Гулрухсор Сафиева ва саҳми ӯ дар ташаккули шеъри нави форсии тоҷикӣ. 39. Симои зан дар ашъор ва осори насрии адиба. 40. «Занони сабзбаҳор» - и Гулрухсор Сафиева ва масъалаи тақдири занону духтарон дар он. 41. Сорбон ва қиссаи «Дашти морон» - и ӯ. 42. Мазмун ва мундариҷаи ғоявии қиссаи «Буд набуд...» ва ё «Чӯғӣ» - и Сорбон. (Интихобан!) 43. Абдулҳамид Самад нависандаи навҷӯ. (Дар мисоли қиссаҳои «Аспи бобом» ва «Косаи давр») 44. Баҳманиёр адиби тозаназар. (Дар асоси таҳлили мазмунӣ ва мундариҷавию ғоявӣ, ҳамчунин услубии маҷмӯаҳои «Дуди Ҳасрат» ва «Сармаддеҳ») 45. Мавқеи жанри ҳикоя дар ва қисса дар эҷодиёти Баҳром Фирӯз. 46. Романи «Ҳам кӯҳи баланд, ҳам шаҳри азим» - и Ӯрун Кӯзод. 47. Мавқеи жанри қисса (повест) дар эҷодиёти Ӯрун Кӯзод. 48. Масъалаи фалсафаи табиӣ дар ашъори Фарзона. 49. Қисмати зан ва тақдири ӯ дар ашъори Фарзона. 50. Романи «Се рӯзи як баҳор» - и Саттор Турсун. Аз рӯи мавзӯъҳои мустақилона ба донишҷӯён навиштани реферат ва гузаронидани тақдимот тавсия карда мешавад.
3	**V. Натиҷаҳои омӯзонидани фан (компетенсияҳои ташаккулёбанда)** Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: • дар ҷараёни таълими фан бояд дар бораи адабиёти навини тоҷик ва вакилони барҷастаи он, марҳилаҳои асосии инкишофи ин адабиёт, равияҳои асосии адабиёти асри XX тоҷик, осори вакилони адабиёти индавраинаи тоҷик, мушаххасоти он ба ***тасаввурот ва дониш соҳиб***

	бошад; • Бобати як навъи санъат будани адабиёти бадей, ва вобаста будани тамоми чиҳатҳои он бо мундаричаю шакли адабиёти бадей, таҳлили асарҳои адибони номӣ, баррасӣ намудани онҳо аз рӯи мазмун ва мундаричаи ғоявӣ, бобати хусусиятҳои анъанавӣ навоварии ин давраи адабиёт, муайян кардани робитаи адабӣ ва таъсири адабӣ барин масъалаҳои муҳими чараёни адабиро донад ва ***ба маҳорати аз онҳо истифода намудан соҳиб бошад;*** • Доир ба ҳаллу фасли масъалаҳои муҳимтарин ва ошкор кардани ғоя ва мазмуни асосии осори бадеии марҳилаи муайяни адабиёти навин, муайян кардани хусусиятҳои бадеию сужавии асарҳои бадей, хусусиятҳои типологӣ ва чиҳатҳои навгониву анъанавии онҳо, дар бораи муайян кардани мақоми асари бадей дар роҳи эҷодии адиб ба ***малакаи муайян соҳиб бошад.***
4	**VI.** Методҳо ва технологияҳои таълим: • маърузаҳо • кейс-стадиҳои интерфаъол; • семинар (мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • машғулоти амалӣ; • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тақдимот намудан; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • ассисментҳо; • лоиҳаҳо барои ҳимоя кардан ва бо ҷамоа кор кардан.
5	**VII. Талабот барои гирифтани кредитҳо:** Пурра аз худ намудани мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супориш ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати ҷорӣ, марравӣ ва мушоҳидаҳои мустақилона доир ба ҷараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳоӣ супоридани кори хаттӣ.
6	**Адабиётҳои асосӣ** 1. Таърихи адабиёти муосир тоҷик. Ҷ.1-6 – Душанбе: Дониш, 1984. 2. Асозода Х. Адабиёти тоҷик дар садаи XX. Душанбе: Маориф, 1999 3. Ҳамроев Ҷ. Таърихи адабиёти навини тоҷик. Тошкент, Тамаддун, 2015 **Адабиёти иловагӣ** 4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б. 5. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш

юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.

6. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда
8. Айнӣ С. Куллиёт, ч.7. - Душанбе: Нашр. Давл. Тоҷик, 1962. – 646 с.
9. Айнӣ С. Куллиёт, ч.8.- Душанбе: Ирфон, 1981. - 524 с.
10. Айнӣ С. Куллиёт,ч.9, - Душанбе: Ирфон, 1969. - 411 с.
11. Айнӣ С. Куллиёт, ч.10, - Душанбе: Ирфон, 1966. - 505 с.
12. Айнӣ С. Намунаи адабиёти тоҷик. – Маскав, Чопхонаи марказӣ. - 1926. - 656 с.
13. Айнӣ С. Куллиёт. Иборат аз 14 чилд. Чилди 14. Таърихи инќилоби фикрӣ дар Бухоро. - Душанбе: Матбуот, 2005. - 269 с.
14. Айнӣ С. Восифӣ ва хулосаи «Бадоеъ-ул-ваќоеъ». -Душанбе: Ирфон, 1985. - 335 с.
15. Акобиров Ю. Романҳо: «Замини падарон», «Норак», «Зодаи муҳаббат», «Дунё ба умед».
16. Акобиров Ю. Повестҳо: «Духтаре, ки чустучўяш мекунам», «Баъде, ки осиё бозмонд», «Осмони соф», «Мунира».
17. Асозода Х. Адабиёти форсӣ ва се шохаи он. – Душанбе: Маориф, 1991.
18. Асрорӣ В. Адабиёт ва фолклор. – Душанбе: Дониш, 1967.
19. 89.
20. Баҳманиёр. Дуди ҳасрат. – Душанбе: Адиб, 1992.
21. Баҳманиёр. Сармаддеҳ. – Душанбе: Адиб, 2002.
22. Бобоев Ю. Эстетика ва қадамҳои назму насри тоҷик. – Душанбе: Адиб, 1988.
23. Мусулмонқулов Р. Анъана ва навоварӣ. – Душанбе: УДТ, 1985.
24. Набиев А. Тасвири олами ботинии инсон, нависанда ва замон. – Душанбе: Ирфон, 1987, 160 с.
25. Отахонова Х. Раҳим Чалил ва эҷодиёти ў. – Душанбе: Дониш, 1967.
26. Отахонова Х. Падидаҳои навчўй. – Душанбе: Ирфон, 1972.
27. Отахонова Х. Таҳаввули жанри достон дар назми муосири тоҷик. – Душанбе: Дониш, 1983.
28. Рачабӣ М. Тадқиқи таърих – тадқиқи характер. – Душанбе: Адиб, 1990.
29. Худойдодов Б. Романи Ч.Икромӣ «Духтари оташ». – Душанбе: Дониш,

1967.
30.Худойдодов Б. Се очерк дар бораи се адиб. – Душанбе: Ирфон, 1984.
31.Шукуров М. Хусусиятҳои ғоявию бадеии «Ёддоштҳо»-и устод С.Айнӣ. – Душанбе: Дониш, 1966.
32.Шукуров М. Диди эстетикии халқ ва насри реалистӣ. – Душанбе: Ирфон, 1973.
33.Шукуров М. Паҳлӯҳои тадқиқи бадей. – Душанбе: Ирфон, 1976.
34.Шукуров М. Пайванди замонҳо ва халқҳо. – Душанбе: Ирфон, 1982.
35.Шукуров М. Насри реалистӣ ва таҳаввули шуури эстетикӣ. – Душанбе: Ирфон, 1987.
36.Юсупов К. Сотим Улуғзода ва повести тарчимаиҳолии ӯ «Субҳи чавонии мо». – Душанбе: Дониш, 1968.
37.Сайфуллоев А. М. Турсунзода. – Душанбе: Ирфон, 1984, 464 с.
38.Сайфуллоев А. Аркони сухан. – Душанбе: Маориф, 1985, 275 с.
39.Сайфуллоев А. Тафаккур ва образ. – Душанбе: Ирфон, 1968.
40.Сайфуллоев А. Мактаби Айнӣ. – Душанбе: Ирфон, 1987, 352 с.
41.Табаров С. Ҳаёт, адабиёт, реализм. – Душанбе: Ирфон, китобҳои 1,2,3,4. – Душанбе: Ирфон, 1966-1984.
42.Икромӣ Ч. Романҳо: «Шодӣ», «Ман гунаҳкорам», «Духтари оташ», «Дувоздаҳ дарвозаи Бухоро», «Тахти вожгун», «Зоғҳои бадмур», «Хатлон».
43.Кӯҳзод Ӯ. Ҳам кӯҳи баланд, ҳам шаҳри азим. – Душанбе: Ирфон, 1986.
44.Кӯҳзод Ӯ. Роҳи паси Ағба. – Душанбе: Ирфон, 1987.
45.Лоҳутӣ А. Куллиёт иборат аз ҳафт чилд. 1. – Душанбе: Дониш, 1987.
46.Маниёзов А.М. Марҳилаҳои таҳаввули шеъри С.Айнӣ. //Чашнномаи Айнӣ, ч.1Х. -Душанбе: Дониш, 2002.-С. 69-87.
47.Муҳаммадиев Ф. Сози мунаввар. – Душанбе: Ирфон, 1969.
48.Муҳаммадиев Ф. Палатаи кунчакӣ. – Душанбе: Ирфон, 1974.
49.Раҳмонов Ш. Сухане чанд аз лирикаи форсии точикӣ. - Душанбе: Шарќи озод, 1999. - 133 с.
50.Раҳмонов Ш. Шеър ва Айнӣ. Дигаргуниҳои сифатию созмонӣ дар лирикаи муосири точик. -Душанбе: Маориф, 1994. - 64 с.
51.Сафиева Г. Оташи Суғд. – Душанбе: Ирфон, 1982.
52.Сафиева Г. Марзи номус. – Душанбе: Адиб, 1989.
53.Собир Бозор. Бо чамидан, бо чашидан. – Душанбе: Ирфон, 1987.
54.Сорбон. Буд набуд... – Душанбе: Ирфон, 1975.
55.Турсунзода М. Куллиёт. ч. 1-3. – Душанбе: Ирфон, 1971-1979.
56.Турсун С. Камоли Рустам. – Душанбе: Маориф, 1982.
57.Турсун С. Се рӯзи як баҳор. – Душанбе: Адиб, 1988.

	57.Турсун С. Се рӯзи як баҳор. – Душанбе: Адиб, 1988. 58.Улуғзода С. Асарҳои мунтахаб. иборат аз 4 чилд. – Душанбе: Ирфон, 1967-1976. 59.Улуғзода С. Фирдавсӣ. – Душанбе: Адиб, 1988. 60.Шакурӣ М. Садриддин Айнӣ - равшангари бузурги таърихи точикон. – Хучанд: Нури маърифат, 2001. - 106 с. 61.Шакурӣ М. (Шукуров М). Сайри адабии Садриддин Айнӣ ва марҳилаҳои он. Чашнномаи Айнӣ, ч.9. - Душанбе: Дониш, 2002. – С. 43 - 68. 62.Чалил Р. Асарҳои мунтахаб. ч. 1-4. – Душанбе: Ирфон, 1967-1971. 63.Фарзона. Шабохуни барқ. – Душанбе: Адиб, 19 64.bse39.medtour.info ›podrobno/tadzhikskiy_yazyk… **Манбаъҳои ахборӣ:** 65.ziyonet.uz›ru/people/abdurauf-fitrat 66.aphorisme.ru›about-authors/fitrat/… 67.images.yandex.ru›Абдурауф Фитрат 68.tg.wikipedia.org› Садриддин Айнӣ **69.**omuzgor.my1.ru›load…tochiki/adabijoti_tochik…pdf…
7	Дастури фан ___________ соли 2021 таҳти баённомаи рақами ___ дар шӯъбаи таълимӣ-услубии Донишгоҳи давлатии Самарқанд маъқул шудааст.
8	**Масъулон ба фан/модул:** Ч.Ҳамроев – доктори фанҳои филологӣ, профессор, мудири кафедраи филологияи точик ва забонҳои шарқи хоричаи ДДС А.А.Шерназаров – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи филологияи точик ва забонҳои шарқи хоричаи ДДС
9	**Муқарризон:** Д.Ҳазратқулиён - номзади фанҳои филологӣ, дотсенти кафедраи забон ва адабиёти точики ДДС Д.Бабаева - номзади фанҳои филологӣ, дотсенти ДТС

Кафедра мудири: Ч.Ҳамроев **проф. Ч.Ҳамроев**

Кенгаш раиси: **проф. А.Пардаев**

"Тасдиклайман"
СамДУ ўқув ишлари бўйича проректори:
________ **А.С.Солеев**
«24» Август **2021 йил**